

De kerk is door God gezonden in deze wereld. Jezus zei tegen Zijn leerlingen: 'Zoals de Vader Mij uitgezonden heeft, zend Ik ook jullie uit' (Johannes 20: 21). Het is dus niet de vraag óf de kerk betrokken moet zijn op haar omgeving, maar hóé.

1 h Kerk-zijn voor de n o o p buurt geeft hoop

René van Loon

Ds. R. van Loon is als predikant werkzaam in de Hervormde wijkgemeente Schollevaar te Capelle aan den IJssel. Van zijn hand verscheen het boek: *Kerk voor de buurt. Zo kun je als kerkelijke gemeente iets betekenen voor je dorp of wijk*. Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 2011

Als de kerk zich naar binnen keert, is ze geen 'kerk' meer, ze is niet meer wat haar naam betekent, *kuriakè*: 'van de Heer'. Want de Heer werd uitgezonden door de Vader, en Hij zond Zijn leerlingen weer uit.

In zijn boek *Stad op een berg* schetst James Kennedy heel mooi hoe die betrokkenheid van de kerk op de samenleving zich in ons land heeft ontwikkeld. Stelde de kerk tot ongeveer 1950 zich in dienst van de nationale samenleving, daarna brak een tijd aan waarin de kerk vooral oog had voor de mondiale samenleving. Vanaf de midden van de jaren '80 kregen steeds meer plaatselijke kerken oog voor de plaatselijke samenleving waarin zij zich geroepen wisten een rol te vervullen. Het boekje *Kerk voor de buurt* is een poging geweest, om voor die plaatselijke betrokkenheid een concrete handreiking te geven.

Dienstbetoon en hulp bij het leren kennen van God

Zowel in het leven van Jezus zelf, als in de zendingsgeschiedenis is er altijd sprake van twee lijnen: enerzijds praktische dienstbaarheid aan mensen, een concreet antwoord op hun concrete nood (voedsel voor hongerigen, zorg voor zieken), anderzijds de uitnodiging om God te leren kennen, of nader te leren kennen in Jezus Christus. Deze twee lijnen hebben elkaar nodig als de rails waarop een trein rijdt. Wie de liefde van God verkondigt zonder daadwerkelijke hulp te verlenen aan mensen in nood, verkondigt een abstract en hol evangelie. Wie zich uitslooft om mensen te dienen op het praktische vlak, maar geen oog heeft voor de nood van de ziel, heeft de diepte van het Evangelie niet ten volle gepeild. Jezus heeft niet voor niets Zijn leven opgeofferd. Hij kwam om Zijn volk 'te bevrijden van zijn zonden'

(Mattheüs 1: 21), om eeuwig leven te geven aan ieder die in Hem gelooft (Johannes 3: 16).

Kansen in deze samenleving

In onze huidige samenleving zijn er ten minste drie ontwikkelingen die voor lokale kerken nieuwe kansen met zich meebrengen, juist om missionair en diaconaal op hun omgeving betrokken te zijn.

Ten eerste is dat de secularisatie. Hoe verder de secularisatie in een dorp of stad is voortgeschreden, hoe minder ballast er is van een verleden waarin de kerk een machtsfactor was. Een kleine kerk is niet bedreigend en wordt niet als bevoogdend ervaren. Dit opent nieuwe kansen.

Ten tweede is er sprake van een terugtrekkende overheid, die zich gedwongen ziet op allerlei terreinen te bezuinigen en daarom gretig ingaat op mogelijkheden vanuit het maatschappelijk middenveld om bepaalde taken over te nemen of mede invulling te geven. Kerken beschikken vaak over veel vrijwilligers, meestal met een heel diepgewortelde motivatie. Bovendien zijn kerken geen eendagsvliegers zoals bijvoorbeeld bewonersorganisaties dat nogal eens zijn.

Een derde ontwikkeling is de verruwing in de omgangsvormen in de samenleving. Het is opvallend hoe vaak nieuwkomers in de kerkelijke gemeenschap opmerken dat christenen anders met elkaar omgaan dan anderen. Binnen de kerk zijn we gewend – en heel terecht! – om zulke reacties altijd weer te relativëren, en erop te wijzen dat ook binnen de kerk

helaas fouten worden gemaakt, zelfs heel grote fouten. In de kerk past ons grote bescheidenheid. Maar het is een feit dat nieuwkomers zélf vaak opmerken dat er in de kerk andere omgangsvormen zijn dan in de samenleving.

Tegenover deze kansrijke ontwikkeling lijkt er ook sprake te zijn van toenemende kritiek op godsdienst in het algemeen, en een steeds meer strijdbare beweging van mensen die de sporen van religie uit de wetgeving en de samenleving willen verwijderen. Vooral in de landelijke politiek is dit merkbaar, zoals onder meer blijkt uit de discussies over zondagsrust, ritueel slachten, besnijdenis, vrijheid van onderwijs, enzovoorts.

In deze situatie past kerken een bescheiden houding, consequent dienstbaar en niet voortdurend protesterend tegen (vermeend) verlies van verworven rechten. Waar het om gaat is dat de kerk zich laat zien in het wijkoverleg, in buurtplatforms en in dorpsraden. Relaties voeden het vertrouwen vanuit de samenleving, en de praktijk leert dat lokale kerken veel krediet kunnen opbouwen.

Sfeer van hoop Sinds *Kerk voor de buurt* uitkwam, twee jaar geleden, ben ik in allerlei gemeenten en classicale vergaderingen op bezoek geweest. Het viel mij op, dat dit thema altijd een sfeer van hoop met zich meebracht. Ik raakte ervan onder de indruk, hoeveel er door allerlei kerken op plaatselijk vlak wordt gedaan om de buurt te dienen. Bij elke bijeenkomst kwamen

Secularisatie als kans!

Uitwisseling van ideeën en ervaringen gevraagd

wel verhalen los. Zo hoorde ik over een bijzonder Kerstdiner, georganiseerd door de kerk voor buurtbewoners, waardoor nieuwe contacten tot stand kwamen. In een ander dorp werd mij verteld over een pleisterplaats in de tuin van de kerk, gelegen aan een druk gebruikte fietsroute: op mooie zaterdagen kunnen mensen hier even wat drinken en op adem komen, in de kerk kijken en in gesprek raken. Iemand vertelde hoe zijn gemeente elke week niet alleen een bloemetje brengt naar een ziek gemeentelid, maar ook naar iemand uit het dorp die niet kerkelijk is maar wel een bemoediging kan gebruiken.

Deze ronde gaf mij sterk de indruk, dat er behoefte is aan meer uitwisseling van ideeën en ervaringen. Daarbij kunnen landelijke organisaties een rol spelen. Het gaat daarbij zowel om uitwisseling via websites als om de onderlinge ontmoeting, face to face. Er gebeurt veel meer dan algemeen bekend is. Veel gemeenten ervaren dat het waardevol en verrijkend is om kerk voor de buurt te zijn.

Hoopvolle ervaringen Dat is ook de ervaring van ons als gemeenten in Capelle aan den IJssel. Met twee ervaringen van de afgelopen maanden wil ik dat illustreren. Als ik het daarbij heb over onze plaatselijke kerk, dan

doel ik op de twee gemeenten die samen de Ontmoetingskerk delen: de Christelijke Gereformeerde Kerk en de Hervormde Wijkgemeente Schollevaar, die ik mag dienen.

De eerste situatie was een heel ingrijpende. Een meisje van tien jaar overleed heel plotseling, naar achteraf bleek vanwege een bacteriële infectie. Ze maakte deel uit van een gezin dat niet bij een kerk was aangesloten. Wel zat ze op een christelijke school, waarmee we als kerk goed samenwerken, onder andere door een jaarlijkse schoolkerkdienst. Via die school was dit meisje weer lid geworden van het kinderkoor van de kerk. Na haar overlijden boden we de familie aan om de kerkruimte te gebruiken voor de afscheidsdienst. De familie maakte dankbaar gebruik van dit aanbod en vroeg of het ook mogelijk zou zijn om het lichaam van het meisje opgebaard te laten staan in een zaal van de kerk. In hun ogen was de kerk bij uitstek een warme en gastvrije plek in de wijk. Na rijp beraad hebben we met dit verzoek ingestemd, hoewel tot dan toe nooit iemand dagenlang in de kerk opgebaard had gestaan. Er werd een rooster gemaakt, en binnen korte tijd werden er vrijwilligers gevonden om het gebouw vier dagen lang van 's morgens negen uur tot 's avonds negen uur te bemensen. In die dagen

was er voor de familie alle ruimte om aanwezig te zijn. De kamer waarin de kist stond werd heel persoonlijk aangekleed, met schilderijen die het meisje zelf had gemaakt, tekeningen van kinderen op school, bloemen, kaarsen en veel papieren vlinders. Heel veel wijkbewoners, kinderen van school met hun ouders, familieleden en vrienden van de familie zijn die dagen in de kerk geweest. Er werden veel intense en diepe gesprekken gevoerd. Het vaste geloof dat het meisje had opgebouwd, mede door de school en door het kinderkoor, kwam in de dienst heel ontroerend tot uiting. Zowel in de kerk, als in de school en in de wijk hebben deze gebeurtenissen erg veel losgemaakt. Als kerk stonden we verwonderd over het vertrouwen dat de familie in ons stelde, en hebben we het als een voorrecht ervaren om op deze manier gastvrijheid te verlenen en het geloof in God op een heel natuurlijke manier te kunnen delen.

Een tweede ervaring betreft het jeugdwerk in de wijk. Tijdens een vergadering met afgevaardigden van de burgerlijke gemeente vertelden onze jeugdwerkers wat er aan jeugdwerk vanuit de kerk wordt gedaan, zoals een jaarlijkse sportweek in de wijk, maandelijkse sportdagen, twee kinderclubs, vakantiebijbelclubs, huiswerkbegeleiding, kinderkampen. De vertegenwoordigers van de gemeente waren verrast door wat er werd verteld, en legden het verzoek op tafel of we als kerk een deel van het jeugdwerk willen oppakken, waarvoor de burgerlijke gemeente budget heeft. In feite is de ontwikkeling, dat je als kerk je dienstbaar opstelt in de wijk,

waardoor je wint aan vertrouwen. Vervolgens komt dit terug in verzoeken die op je af komen.

Vertrouwen opbouwen

Dit alles bevestigt ons in de hoopvolle gedachte, dat je als kerk veel meer voor je omgeving kunt betekenen dan je wellicht geneigd bent te denken. Wel vraagt dit om een consequent dienstbare houding, gevoed vanuit het gebed en een levend geloof. Ook vraagt het om een lange adem. Vertrouwen komt immers te voet en gaat te paard. In de woorden van Paulus: 'Men moet ons beschouwen als dienaren van Christus, aan wie het beheer over de geheimen van God is toevertrouwd. Van iemand die deze taak vervult, wordt verlangd dat hij betrouwbaar is' (1 Korinthiërs 4: 1-2). Als we op die manier, zo eerlijk mogelijk, als dienaren van Christus op pad gaan, zullen we verwonderd staan. Het is immers niet ons eigen idee om kerk te zijn voor onze omgeving. We zijn in die wereld gezonden. ■

Een
voorrecht
om gastvrij
te kunnen
zijn